

Тема 1. Написання прислівникових сполучень типу : раз у раз, з дня на день

1.Бліц-опитування.

- ▼ Назвіть основні правила правопису прислівників.
- ▼ За допомогою чого творяться прислівники?
- ▼ Коли прислівники писатимуться разом?
- ▼ Які прислівники пишуться через дефіс?
- ▼ Що є умовами написання прислівників окремо?

3. Випишіть прислівники з хмаринки.

2. Усвідомлення теоретичного матеріалу.

Написання прислівникових словосполучень.

- 1.Складні прислівники, утворені за допомогою прийменника *по* від порядкових числівників: *по-перше, по-друге, по-третє* й т. д.
- 2.Неозначені складні прислівники з частками *будь-, -будь, -небудь, казна-, -то, хтозна-*: *абі-то, будь-де, будь-коли, будь-куди, де-небудь, десь-то, казна-де, казна-коли, коли-будь, коли-небудь, куди-будь, куди-небудь, так-то, хтозна-як, як-небудь.*
- 3.Складні прислівники, утворені з двох прислівників: *вряді-годи, десь-інде, десь-інколи, сяк-так* та ін.
- 4.Складні прислівники, утворені повторенням слова або основи без службових слів або зі службовими словами між ними: *будь-що-будь, вічна-віч, всього-на-всього, далеко-далеко, де-не-де, коли-не-коли, ледве-ледве, ось-ось, пліч-о-пліч, хоч-не-хоч, як-не-як.*
- 5.Словосполучки, що мають значення прислівників і складаються з двох іменників (зрідка — числівників) та одного або двох прийменників:

від ранку до вечора, день у день, з боку на бік, з дня на день, один в один, раз у раз, рік у рік, час від часу.

6. Складні прислівники, утворені сполученням прийменника з прислівником:

віднині, відтепер, донині, дотепер, забагато, задовго, занадто, набагато, навічно, надалі, надовго, назавжди, назовсім, наскрізь, насправді, невтямки, негаразд, отак, отам, отут, підтюпцем, повсюди, подекуди, позавчора, позаторік, потроху, утричі, якнайкраще.

7. Складні прислівники, утворені сполученням часток *аби-, ані-, де-, чи-, що-, як-* із будь-якою частиною мови:

абикуди, абиак, аніскільки, анітелен, анітрохи, анічирк, аніяк; дедалі, деінде, деколи, декуди; чимало; щовечора, щогодини, щодалі, щоденно, щодня, щодуху, щомісяця, щомога, щонайбільше, щонайдовше, щонайдужче, щонайкраще, щонайменше, щонайширше й т. д., щоночі, щоправда, щораз, щоразу, щороку, щосили, щохвилини (але: дарма що, поки що, тільки що, хіба що, чи що); якомога, якось і якось (з різними значеннями), якраз, якнайбільше, якнайдужче, якнайдовше й под.

3. ЗАКРІПЛЕННЯ МАТЕРІАЛУ

1. Розподільний диктант

1. Запишіть прислівники у три колонки відповідно до їх правопису: 1) разом, 2) через дефіс; 3) окремо.

Віч/на/віч, зо/зла, на/щастя, не/до/ладу, по/маленьку, в/основному, на/відмінно, у/решті/решт, один/одним, більш/менш, де/далі, по/людське, одним/єдине, с'як/так, що/правда, не/до/вподоби, всього/на/всього, по/троху, без/кінця/краю, без/вісти, по/перше, у/двох, по/дідовому.

2. Запишіть правильно прислівники, вилучаючи скісну риску. Назвіть орфограму.

День/у/день, раз/по/раз, ніч/крізь/ніч, раз/від/разу, раз/за/разом, день/ при/дні, від/ранку/до/вечора, з/боку/на/бік, з/дня/на/день, з/роду/в/рід, з/кінця/в/кінець, один/по/одному, один/за/одним.

3. Прочитайте речення. Розкрийте дужки, записавши слова: а - через

дефіс, б -

1. Далеко (далеко) Дніпро геть (геть) собі розкинувся.

разом, в – окремо.

2. Світ по (новому) відкривати, поете, обов'язок твій.

3. Пливе твій голос солов'їний (у)даль немеркнучу століть.

4. Всі дні моєї подорожі я був віч (на) (віч) із народом.

5. З (дня) (на) (день) ждали в село землемірів.

4.Лінгвістична гра «Знайди прислівник» .

- Я читаю складні слова, ви, почувши прислівник, плескаєте в долоні Академік-фізик, по-сусідськи, альфа-промені, бозна-як, буро-зелені, будь-як, давним-давно, п'ять-шість, десь-колись, білий-білий, ходив-ходив, часто-густо, де-небудь, великий-превеликий, англо-український, де-небудь, якомсь-то, міні-футбол, по-твоєму.

5.Творче конструювання

Від прикметників утворити за зразком прислівники префіксально-суфіксальним способом. Пояснити правило правопису прислівників. (1 група - 1-3 сл., 2 група - 4-6сл., 3 група – 7-9сл.)

Зразок: батьківський – по-батьківському, по-батьківськи
Дідівський, материнський, братський, богатирський, командирський, європейський, дитячий, іспанський, український,

Прислівники, утворені від виділених прикметників, увести в речення.

6.Пояснювальний диктант.

Списати, розкриваючи дужки. Визначте синтаксичну роль прислівників. Виділіть орфограму «Дефіс у прислівниках».

Тяжко(важко) умирати у чужому краю. Без ворогів можна як(небудь) в світі прожити (*Т.Шевченко*). Вряди(годи) по верхів'ях дерев пролітав вітер. Почуття відчуженості хтозна(де) й поділося. Птахи затихали і сідали на м'які гніздечка, гріючи свої худенькі від роботи тільця пахучим, ласкавим, (по)материнськи ніжним теплом розігрітої за день землі (*Гр.Тютюнник*). Осінь – це життя, що гомонить (по)своєму примхливо (*Г.Кривда*).

7. Спишіть уривок із вірша В. Сосюри. Підкресліть прислівники. Напишіть над ними розряд. Чи є серед них складні? Обґрунтуйте відповідь.

Так ніхто не кохав. Через тисячі літ
Лиш приходять подібне кохання.
В день такий розцвітає весна на землі
І земля убирається зрання...
Дише тихо і легко в синяву вона,
Простягає до зір свої руки...
В день такий на землі розцвітає весна
І тремтить од солодкої муки...

Рефлексія

- ▼ Чи можете ви з упевненістю сказати, що ніколи не припуститесь помилок у написанні прислівників?
- ▼ Можливо, треба повторити деякі правила?

ЗАВДАННЯ ПУНКТУ №3 ВИКОНАТИ ПИСЬМОВО В ЗОШИТІ

БАЖАЮ УСПІХІВ! ВАМ ВСЕ ВДАСТЬСЯ!